

19 maja 1968 Polonia montrealaska reprezentowana przez Mieczysława Tarasa, Tadeusza Romera, oraz Eugeniusza Baranowskiego, przekazała miastu Montreal pomnik Mikołaja Kopernika będący kopią pomnika dłuta duńskiego rzeźbiarza Bertela Thorvaldsena, znajdującego się przed Pałacem Staszica w Warszawie. Posąg z brązu przedstawia siedzącego astronoma z cyrklem w prawej dłoni i sferą armilarną (astrolabium) w lewej.

Na początku lat 60-tych z inicjatywy architekta Andrzeja Madeyskiego powstała idea ufundowania i wystawienia na terenie Wystawy Światowej Expo 67 w Montrealu, posągu Mikołaja Kopernika jako daru Polonii Kanadyjskiej w Tysiąclecie Polski Chrześcijańskiej i Stulecie Konfederacji Kanadyjskiej. Po wystawie pomnik miał być ustawiony na jednym z placów Montrealu.

Powołany został Obywatelski Komitet Budowy Pomnika Mikołaja Kopernika w Montrealu z inżynierem Eugeniuszem Baranowskim na czele.

Odlana w pracowni Bertela Thorvaldsena w Kopenhadze, następnie przetransportowana na plac Expo 67, montrealaska kopia pomnika polskiego astronoma doskonale wpisywała się w hasło Wystawy 'Człowiek i jego świat.' Umieszczenie zaś pomnika w grupie pawilonów poświęconych "człowiekowi-odkrywcy" było słusznym hołdem dla człowieka, który rzucił podwaliny pod nowoczesną naukę o wszechświecie.

W przewodniku po Expo 67, drukowanym w językach francuskim i angielskim w nakładzie 10 milionów, umieszczono tekst o Koperniku i o pomniku Kopernika, jako darze Polonii dla Kanady z okazji 1000-lecia Chrztu Polski i 100-lecia Federacji Kanady.

Było to osiągnięcie propagandowe o dużym znaczeniu, ponieważ Polska nie brała udziału w Expo 67, a projektowane stoisko polonijne w pawilonie federalnym Kanady nie zostało zrealizowane. Pomnik Kopernika był więc głównym reprezentantem Narodu Polskiego na tej wspaniałej wystawie, którą zwiedziło ponad 50 milionów ludzi z całego świata.

Po zakończeniu Expo 67 pomnik został przeniesiony przed budynek Dow Planetarium gdzie znajdował się do 2013 roku. W tym roku bowiem, w związku z otwarciem w pobliżu stadionu olimpijskiego, planetarium Rio Tinto Alcan, 5 października miała miejsce uroczystość ponownego odsłonięcia pomnika w nowym miejscu.

Obecnie lewa reka Kopernika jest pusta. Jak poinformował redakcję *Biuletynu Polonijnego*, nowy dyrektor Planetarium p. Olivier Hernandez, znajdujące się w konserwacji astrolabium powinno wrócić wkrótce na swoje miejsce.

[Zdjęcia z uroczystości odsłonięcia pomnika wielkiego polskiego astronoma Mikołaja Kopernika przed nową siedzibą Planetarium Rio Tinto Alcan, 5 października 2013](#)